

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3724/2023
22.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића, др Илије Зиндовића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ А.Д. Београд и „Србија Карго“ А.Д. Београд, чији је пуномоћник Снежана Раденковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4145/22 од 10.03.2023. године, у седници одржаној 22.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4145/22 од 10.03.2023. године у ставу другом изреке, делу става трећег изреке који се односи на тужилу, у ставу петом изреке и делу става шестог изреке који се односи на тужилу, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 647/21 од 14.06.2022. године у ставу првом, другом, трећем, четвртом и седмом изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4145/22 од 10.03.2023. године, става првог изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4145/22 од 10.03.2023. године, става првог изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужилу на име трошкова поступка по ревизији плате 78.829,32 динара, у року од 8 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 647/21 од 14.06.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени „Железнице Србије“ А.Д. Београд да тужилу

на име накнаде за исхрану у току рада, исплати за период од 01.01.2015. године до 31.08.2015. године појединачне новчане износе, са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом другим изреке, обавезан је тужен „Србија Карго“ А.Д. Београд да тужили на име накнаде за исхрану у току рада за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године, исплати појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени „Железнице Србије“ А.Д. Београд да тужили на накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, исплати за период од 01.01.2015. до 31.08.2015. године, појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени „Србија Карго“ А.Д. Београд да тужили на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора исплати за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године, појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени „Србија Карго“ А.Д. Београд да тужили на име накнаде за исхрану у току рада, исплати, за период од 01.01.2015. године до 31.08.2015. године појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени „Србија Карго“ А.Д. Београд да тужили на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, исплати за период од 01.01.2015. године до 31.08.2015. године појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плате 116.500,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4145/22 од 10.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставу петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле да се обавезе тужени „Железнице Србије“ А.Д. Београд, за период од 01.01.2015. године до 31.08.2015. године, а тужени „Србија Карго“ А.Д. Београд за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године, да тужили на име накнаде за исхрану у току рада исплате појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају, као и захтев тужиле да се обавезе тужени „Железнице Србије“ А.Д. Београд, за период од 01.01.2015. године до 31.08.2015. године, а тужени „Србија Карго“ А.Д. Београд, за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године, да тужили на име накнаде за исхрану у току рада исплате појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка, садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен као неоснован захтев тужиле да се обавезу тужени да тужили на име трошкова парничног поступка солидарно исплате 116.500,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате, као и захтев туженог „Железнице Србије“ А.Д. Београд за накнаду трошкова првостепеног поступка, а тужила је обавезана да туженом „Србија Карго“ А.Д. Београд на име накнаде трошкова првостепеног поступка плати 6.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбачена је жалба туженог „Србија Карго“ А.Д. Београд у делу у коме је изјављена против става првог и трећег изреке првостепене пресуде, као недозвољена. Ставом петим изреке, обавезана је тужила да туженом „Србија Карго“ А.Д. Београд на име

трошкова поступка по жалби плати 35.873,00 динара. Ставом шестим изреке, одбијени су захтеви тужилу и туженог „Железнице Србије“ А.Д. Београд за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилу је благовремено изјавила ревизију, побијајући је у ставу првом, другом, делу става трећег изреке који се односи на тужилу, у ставу петом и делу става шестог који се односи на тужилу, из свих законом предвиђених разлога с позивом на члан 403. став 2. тачка 2. и члан 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду у ставу другом, делу става трећег изреке који се односи на тужилу, ставу петом и делу става шестог који се односи на тужилу, на основу члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужилу у том делу основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилу је Уговором о раду број ... од 05.02.2003. године засновала радни однос код туженог „Железнице Србије“ А.Д. Београд, а Анексом уговора о раду од 01.09.2015. године премештена је на послове ... код туженог „Србија Карго“ А.Д. Београд. Анексом број 3 Уговора о раду од 12.11.2016. године, основна зарада тужилу била је утврђена као производ вредности једног радног часа од 56,00 динара нето, коефицијента посла 1,95 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа, што месечно износи 19.080,00 динара, увећано за порезе и доприносе. Тужилу је Анексом број 7 Уговора о раду од 17.01.2017. године премештена на послове ... почев од 01.01.2017. године, а основна зарада јој је утврђена као производ вредности једног радног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 2,12 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа, што износи 24.515,76 динара, увећано за порезе и доприносе. На основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област Александре Глуховић Милановић од 25.03.2022. године, утврђено је да накнада трошкова тужилу за топли оброк за период од 01.01.2015. године закључно са 31.12.2017. године, износи 383.774,71 динар нето, а накнада трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износи 138.120,44 динара нето, у појединачним износима наведеним у табели која је саставни део налаза и мишљења вештака, а који одговарају износима садржаним у ставу првом, другом и четвртом изреке првостепене пресуде. Наведени износи утврђени су према параметрима из члана 171. и 157. Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ („Службени гласник РС“ бр. 37/95 ... 7/00).

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 104. став 1, 105. став 1. и 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду обавезао тужене на исплату спорних потраживања насталих у периоду када је тужилу била у радном односу код њих. По становишту тог суда, означеним законским одредбама тужилу је признато право на тражене накнаде које у Анексу 4. Колективног уговора од 08.08.2006. године, Анексу 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године и Колективног уговора од 24.03.2015. године, нису конкретизоване, одређивањем

параметара на основу којих се њихова висина може издвојити из вредности радног часа, нити су исте посебно исказиване у обрачунским листама зарада тужиле. Због тога је и обавезао тужене на њихову исплату у висини утврђеној вештачењем, коришћењем критеријума из последњег колективног уговора по којем је тужени ове накнаде обрачунавао и исплаћивао запосленима. Тужбени захтев којим је тражено да се тужени „Србија Карго“ а.д. (у даљем тексту: друштво стицалац) обавезе на солидарну исплату утужених потраживања насталих пре статусне промене туженог Железнице Србије“ а.д. (у даљем тексту: друштво преносилац) и његовог оснивања суд је одбио са образложењем да је у складу са Протоколом од 24.06.2016. године обавеза исплате ових накнада само обавеза друштва преносиоца.

Другостепени суд је, прихватајући разлоге првостепеног суда, одбио жалбу тужиле и потврдио првостепену пресуду у делу у коме је одбијен тужбени захтев, а усвојио је жалбе тужених и преиначио побијану пресуду у делу којим је захтев тужиле усвојен. По становишту тог суда, сагласно члану 118. став 1. Закона о раду тужилца накнаду спорних трошкова остварују у складу са општим актом, уговором о раду, односно као део основне зараде, јер је колективним уговором друштва преносиоца било предвиђено да су оне урачунате у вредност радног часа, при чему су без значаја околности да се не може утврдити обим у којем ове накнаде учествују у обрачунској вредности радног часа и да њихова висина није посебно исказивана у обрачунским листама зарада за тужилу.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужиле указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одлучио да преиначи првостепену пресуду у делу у коме је усвојен тужбени захтев.

Законом о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05 ...113/17) поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца „Железнице Србије“ АД од 24.03.2015. године који је наставило да примењује и друштво стицалац, овде тужени, предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност $\frac{1}{12}$ регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право тужиле на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и тужилци, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити су спорне накнаде номинално исказане у платној листи тужиле, како је то предвиђено Законом о раду.

Сходно изложеном, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада у спорном периоду законске одредбе примењивали на штету тужиле. Како колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу о висини наведених накнада, тужила може потраживати њихову исплату у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора. У овом случају тужила је то и учинила тако што је тужбени захтев поставила у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених налазом и мишљењем вештака, применом тих параметара и такав тужбени захтев је основан.

Из наведених разлога побијана пресуда је у наведеном делу преиначена, на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

Међутим, испитујући дозвољеност ревизије у преосталом делу, у односу на потврђујући део побијане пресуде и одлуку о трошковима поступка по жалби садржану у ставу петом и делу става шестог изреке који се односи на тужилу, у смислу члана 404. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није изузетно дозвољена.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

У конкретном случају, другостепеном пресудом је потврђена првостепена пресуда у делу одбијеног тужбеног захтева за обавезивање туженог „Србија Карго“ а.д. да исплати тужиоцу накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.01.2015. године – 31.08.2015. године.

У наведеном делу не постоји потреба за разматрањем правних питања у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе, како се ревизијом предлаже. Имајући у виду начин пресуђења и разлоге за одбијање тужбеног захтева за обавезивање туженог „Србија Карго“ а.д. на исплату тражених накнада за период пре статусне промене, с обзиром на непостојање солидарне обавезе туженог друштва стицаоца у односу на новчано потраживање настало пре његовог оснивања, као и да таквим пресуђењем није одступљено од актуелне судске праксе у примени материјалног права, Врховни суд је оценио да нису испуњени услови да се дозволи одлучивање о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној у односу на туженог „Србија Карго“ а.д. Београд.

Зато је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа ревизија је дозвољена под истим условима, као у имовинскоправним споровима који се односе на новчано потраживање.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинскоправним спровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате новчане накнаде поднета је 14.02.2018. године, а вредност предмета спора побијаног дела у односу на туженог "Србија Карго" а.д. на дан подношења тужбе износи 118.293,18 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни суд, применом члана 403. став 3. ЗПП, нашао да је ревизија тужиље у овом делу недозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

С обзиром на успех тужиље у ревизијском поступку, тужени су на основу члана 153. и 154. а у вези члана 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП, обавезни да солидарно плате тужиљи тражене и опредељене трошкове поступка по ревизији и то: на име састава ревизије 18.000,00 динара, према АТ и на име судских такси на ревизију 24.331,73 динара и ревизијску одлуку 36.497,59 динара, према важћој ТТ.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**